

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра терапевтичної стоматології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан стоматологічного факультету
Євген КОСТЕНКО
доктор медичних наук,
професор закладу вищої освіти
«14» травня 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Захворювання слизової оболонки порожнини рота

V курс

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Освітня програма	Стоматологія
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська, англійська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Захворювання слизової оболонки порожнини рота» для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» предметної спеціальності (спеціалізації) «Терапевтична стоматологія» освітньої програми «Стоматологія». Ужгород: УжНУ, 2024. 29 с.

Укладачі:

Богдан О.М., старший викладач кафедри

Гончарук-Хомин М.Ю., доктор філософії, завідувач кафедри

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *терапевтичної стоматології*

протокол № 7 від «9» травня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ PhD, Мирослав ГОНЧАРУК-ХОМИН

Схвалено науково-методичною комісією стоматологічного факультету
протокол № 10 від «14» травня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії _____ проф. Оксана КЛІТИНСЬКА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 150	5
Кількість модулів – 2	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: X семестр: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 3	10-й
	Лекції:
	20
	Практичні (семінарські):
	80
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:
	0
Форма підсумкового контролю: усна, письмова	Самостійна робота:
	50

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Захворювання слизової оболонки порожнини рота» є підготовка студентів до роботи в умовах стоматологічної клініки, розвиток у студентів здатності діагностувати і лікувати захворювання слизової оболонки порожнини рота та червоної облямівки губ, вивчення анатоμο-гістологічних особливостей будови слизової оболонки порожнини рота та червоної облямівки губ, проведення оцінки впливу різних етіологічних чинників, патогенетичних механізмів, аналіз результатів клініко-лабораторних методів дослідження, що дозволить діагностувати захворювання СОПР на ранніх стадіях та проводити симптоматичне та загальне лікування.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1. Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

2. Загальні компетентності (ЗК):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2);
- здатність застосовувати знання у практичній діяльності (ЗК 3);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 6);
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7);
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 8);
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 9);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 10);
- здатність працювати в команді (ЗК 11);
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК 13);

3. Фахові компетентності спеціальності (ФК)

- спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (ФК 1);
- спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень (ФК 2);
- спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани (ФК 3);
- спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 4);
- спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 5);
- спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями (ФК 7);
- спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції (ФК 8);
- спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 9);
- спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології (ФК 12);

- спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне) (ФК 13);
- спроможність ведення нормативної медичної документації (ФК 14);
- опрацювання державної, соціальної та медичної інформації (ФК 15);
- спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО (ФК 16).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Захворювання слизової оболонки порожнини рота» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 4. Латинська мова та медична термінологія
- ОК 7. Загальна та оральна біологія
- ОК 9. Медична хімія
- ОК 10. Біологічна та біоорганічна хімія
- ОК 11. Медична біохімія
- ОК 12. Анатомія людини
- ОК 13. Гістологія, цитологія та ембріологія
- ОК 14. Фізіологія
- ОК 15. Мікробіологія, вірусологія та імунологія
- ОК 19. Патоморфологія
- ОК 20. Патофізіологія
- ОК 21. Фармакологія
- ОК 22. Пропедевтика терапевтичної стоматології
- ОК 26. Внутрішня медицина (у тому числі інфекційні хвороби та епідеміологія, клінічна фармакологія)
- ОК 29. Радіологія
- ОК 30. Профілактика стоматологічних захворювань
- ОК 32. Терапевтична стоматологія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Захворювання слизової оболонки порожнини рота», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.	ПРН 1
Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.	ПРН 2
Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань.	ПРН 3

Визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	ПРН 4
Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань	ПРН 6
Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН 8
Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартами схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	ПРН 11
Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ПРН 19
Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.	ПРН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Захворювання слизової оболонки порожнини рота»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
1. Володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.	ПРН 19
2. Вміння застосовувати:	
- основний стоматологічний інструментарій, матеріали та стоматологічне обладнання в терапевтичній стоматології;	ПРН 1
- вміння зібрати анамнез життя та захворювання пацієнта.	ПРН 2
3. В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати :	
- анатоμο-гістологічні, фізіологічні особливості СОПР та червоної облямівки, їх вікові зміни;	ПРН 1
- первинні та вторинні елементи ураження при захворюваннях СОПР та червоної облямівки;	ПРН 2
- основні, додаткові та спеціальні методи обстеження стоматологічних хворих із захворюваннями слизової оболонки та червоної облямівки губ;	ПРН 3
- загальні уявлення про захворювання слизової оболонки порожнини рота та їх систематика;	ПРН 3
- клінічні прояви самостійних, симптоматичних захворювань та прояви синдромів;	ПРН 4
- принципи проведення диференційної діагностики стоматологічних захворювань СОПР;	ПРН 4
- профілактичні заходи та особливості диспансеризації при захворюваннях СОПР;	ПРН 6
- сучасні принципи лікування пацієнтів із захворюваннями СОПР із залученням суміжних спеціалістів;	ПРН 8
- виконувати лікування травматичних уражень слизової оболонки порожнини рота (механічна, хімічна, фізична, електрична травми);	ПРН 11

<ul style="list-style-type: none"> - лікування пацієнтів із захворюваннями СОПР. 	ПРН 22
<p>4. В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти реалізувати комплекс практичних навичок з:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проведення обстеження стоматологічного хворого; - заповнення амбулаторної карти стоматологічного хворого; - аналізу клінічної симптоматики первинних стоматитів; - заповнення супроводжуючої документації для лабораторного дослідження; - аналізу клінічних проявів системних захворювань на СОПР; - ідентифікації проявів соматичних, інфекційних захворювань в порожнині рота; - складання плану обстеження із застосуванням додаткових методів дослідження; - виконання забору матеріалу для бактеріологічного дослідження та аналіз отриманих результатів; - виконання забору матеріалу для цитологічного дослідження та аналіз отриманих результатів; - заповнення направлення на обстеження щодо алергологічного статусу та аналіз отриманих результатів; - диференціації патологічних елементів на слизовій оболонці порожнини рота від звичайних анатомічних структур; - диференційної діагностика передракових станів СОПР; - проведення диференційної діагностики захворювань слизової оболонки та червоної облямівки; - обґрунтування і формулювання попереднього діагнозу при захворюваннях СОПР; - аналіз результатів обстеження стоматологічного хворого; - постановка клінічного діагнозу; - особливостей диспансеризації хворих із захворюваннями СОПР та червоної облямівки губ; - визначення загальних принципів лікування пацієнтів із захворюваннями слизової оболонки; - оцінки доцільності проведення основних профілактичних заходів; - призначення рецептів медикаментозних засобів і фізіотерапевтичного лікування; - застосування сучасних фармацевтичних препаратів у лікуванні захворювань СОПР. 	<p>ПРН 1 ПРН 1 ПРН 1 ПРН 1 ПРН 1 ПРН 2</p> <p>ПРН 3</p> <p>ПРН 3</p> <p>ПРН 3</p> <p>ПРН 3</p> <p>ПРН 3</p> <p>ПРН 3</p> <p>ПРН 3 ПРН 3</p> <p>ПРН 4 ПРН 4 ПРН 4 ПРН 6</p> <p>ПРН 8</p> <p>ПРН 8 ПРН 11</p> <p>ПРН 22</p>

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- опитування на клінічних/практичних заняттях (індивідуальна теоретична співбесіда);
- виконання індивідуальних та групових теоретично-практичних завдань під час клінічних занять та самостійної роботи студента;
- вирішення типових клінічних задач (відповідно до етапів заняття);
- виконання тестових завдань/тестовий контроль (відповідно до етапів заняття);
- контроль та корекція рівня професійних вмінь та навичок;
- аналіз та оцінка результатів клінічної роботи;
- модуль;
- залік;

Викладання дисципліни забезпечується наступними методами:

- **вербальні**, що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (лекція, пояснення, розповідь, дискусія, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** для застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок (різні види стоматологічних маніпуляцій на фантомах, виконання мануальних робіт (ліпка з пластиліну, різблення з пластичних мас тощо);
- **перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок**;
- **інноваційні методи навчання**: ділова гра, кейс-метод.
- **заохочення** за наукові публікації або призові місця за участь у олімпіаді з дисциплін серед ВНЗ України, студентських конференціях тощо.

Максимальна ефективність навчання досягається за умови системного поєднання даних методів.

Самостійна робота студента включає: вивчення теоретичних аспектів, що стосуються навчальної дисципліни «Захворювання слизової оболонки порожнини рота» насамперед на основі прослуханого лекційного матеріалу; поглиблене вивчення окремих питань передбачених тем (дослідження наукової літератури на задану тему та пошук додаткової інформації); підготовку до семінарських занять; узагальнення вивченого матеріалу перед заліком тощо.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів: рівень знань; володіння понятійно-категорійним апаратом; вміння узагальнювати набуті знання за окремими темами та вміння робити обґрунтовані висновки, наявність навичок і прийомів виконання практичних завдань тощо.

Аудиторна та самостійна робота студента забезпечується всіма необхідними навчально-методичними засобами, задля належного вивчення навчальної дисципліни чи окремої її теми, а саме: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, конспектами лекцій, науковою літературою та періодичними виданнями. Вивчення дисципліни включає в собі й дистанційну організацією навчання, зокрема, в системі Moodle/E-learn та за допомогою платформ Google (Google Meet, Classroom тощо).

Система оцінювання результатів навчання студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та клінічні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою, яке включає:

- поточний контроль, що здійснюється протягом навчання студента під час проведення лекційних та клінічних занять і оцінюється сумою набраних балів;
- модульний контроль, що проводиться після вивчення матеріалу відповідної частини дисципліни – змістового модуля з врахуванням результатів поточного контролю;
- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку,

відповідно до графіку навчального процесу.

Форма підсумкового семестрового контролю: X семестр – залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом (для тих тем, які студент опрацьовує самостійно і які не входять до структури практичного заняття).

Теоретичні знання:

1. Індивідуальне усне опитування теоретичного матеріалу або теоретична співбесіда.
2. Письмовий теоретичний контроль.
3. Комп'ютерне/письмове тестування.

Практичні навички та вміння:

1. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Форма модульного контролю:

Модульний контроль (МК) проводиться на заключному практичному занятті модулю (за розкладом). МК складається студентом за умови відсутності академічної заборгованості (практичні заняття) з дисципліни «Захворювання слизової оболонки порожнини рота» та за умови набору мінімальної кількості балів за поточну успішність (не менше 35, що відповідає за національною шкалою оцінці «3»).

Теоретичні знання:

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Письмове вирішення тестових завдань.
3. Письмовий теоретичний контроль.

Практичні навички та вміння:

1. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Форма підсумкового семестрового контролю:

Підсумковий семестровий контроль проводиться за розкладом. Складається студентом за умови відсутності академічної заборгованості (лекції та практичні заняття) з дисципліни «Захворювання слизової оболонки порожнини рота».

Теоретичні знання та практичні навички:

1. Письмове вирішення тестових завдань.
2. Індивідуальне усне опитування теоретичного матеріалу.
3. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного **модуля (залікового кредиту) – 100**, в тому числі за **поточну навчальну діяльність – 60** балів, за результатами **модульного підсумкового контролю – 40** балів. При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою, які потім конвертуються в бали залежно від кількості тем у модулі таким чином:

Традиційна оцінка	Конвертація в бали	
	Модуль № 1	Модуль № 2
“5”	2,94	2,38
“4”	2,35	1,9
“3”	1,76	1,42
“2”	0	0
Кількість тем в модулі	17	21

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці “3” на кількість тем у модулі з

T1, T2 ... – теми, ІСРС – індивідуальна самостійна робота студента

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля 2, вираховується шляхом множення кількості балів (2,38), що відповідають оцінці “5” на кількість тем (21) і становить 50 балів.

За ІСРС (індивідуальну самостійну роботу студента, що включає підготовку огляду наукової літератури, написання схем, навчальних таблиць, розв’язування ситуаційних задач) при успішному її захисті студенту нараховується ще додатково 10 балів.

Таким чином **максимальна кількість** балів, яку може набрати студент при вивченні модуля II становить 60 (50+10) балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля II є **критерієм допуску** до модульного підсумкового контролю, вираховується шляхом множення кількості балів (1,42), що відповідають оцінці “3” на кількість тем у модулі (21) та додавання балів (5), що відповідають оцінці “3” за ІСРС, і становить 35 балів.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	17	50	21	50
Індивідуальна самостійна робота студента (ІСРС)	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Форми модульного контролю	Конвертація у бали традиційних оцінок			
	«5»	«4»	«3»	«2»
Усне опитування/письмовий теоретичний контроль	30 - 27	26 - 22	21 - 18	0
Комп’ютерне/письмове тестування при тематичному оцінюванні	10 - 9	8 - 7	7 - 6	0
	40 - 36	35 - 29	28 - 24	0

Таким чином **максимальна кількість** балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу становить 40 балів, що відповідає оцінці «5».

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу становить 24 бали, що в свою чергу відповідає оцінці «3».

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінка за підсумковий семестровий контроль визначається як середнє арифметичне отриманих балів за модулі.

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за шкалами ECTS та 4-ри бальною (традиційною)

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів
C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Останні 10% студентів

Відсоток студентів визначається на виборці студентів даного курсу в межах відповідної спеціальності.

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у 4-ри бальну шкалу таким чином:

Конвертація рейтингового балу у шкалу успішності ECTS

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для диф. заліку, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

Примітка: за звичайний (недиференційований) залік національна оцінка “зараховано” відповідає оцінці від 60 до 100 балів за 100-бальною шкалою, а оцінка “не зараховано” - від 35 до 59 балів.

Оцінка з дисципліни **FX (“2”)** виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка **F (“1”)** виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий модульний контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового модульного контролю, але не більше 2-х разів, під час зимових канікул та протягом 2-х додаткових тижнів після закінчення весняного семестру за графіком, затвердженим ректором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного модуля або не набрали за поточну навчальну діяльність з

модуля мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

Оцінка «ВІДМІННО»

виставляється студенту, який володіє глибокими та систематичними знаннями по пропедевтиці терапевтичної стоматології у відповідності з навчальною програмою, засвоїв основну, додаткову літературу та лекційний курс. Студент, що претендує на відмінну оцінку мусить розуміти клінічне та практичне значення дисципліни захворювання слизової оболонки порожнини рота, її зв'язок з іншими медичними дисциплінами. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, знає хід та послідовність самостійної роботи для виконання практичного завдання, виявляє елементи творчого мислення. Студент обов'язково повинен знати принципи фантомного курсу, передбачених програмою згідно переліку «практичних навичок».

Оцінку «ДОБРЕ»

заслуговує студент, що повністю володіє програмним матеріалом, засвоїв основну навчальну літературу, лекційний курс та практичні заняття, може самостійно виконати мінімум практичних навичок.

Оцінка «ЗАДОВІЛЬНО»

заслуговує студент, який знає лише основи програмного матеріалу в об'ємі, достатньому для подальшого навчання на стоматологічному факультеті та для виконання роботи по професії лікаря-стоматолога. Студент зазнає труднощів при виконанні практичної роботи і не в повному обсязі оволодіває необхідними практичними навичками. Під час модульного контролю допускає помилки, які виправляє за допомогою викладача.

Оцінка «НЕЗАДОВІЛЬНО»

виставляється студенту, що має суттєві прогалини у знаннях програмного матеріалу, не володіє потрібними практичними навичками. Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які не придатні продовжити навчання на стоматологічному факультеті та виконувати свої професійні обов'язки без додаткового засвоєння дисципліни захворювання слизової оболонки порожнини рота.

Перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті

Відповідно до чинного законодавства України та Положення про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті (від 03 березня 2020 р., <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>) здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Визнання таких результатів можливо тільки для навчальних дисциплін, які починають викладатися із другого семестру.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, можливо якщо такі відповідають вимогам освітньої програми щодо формування запланованих компетентностей. Загалом за період навчання результати навчання в неформальній освіті можуть бути зараховані в обсязі не більше 10% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою.

Види неформальної освіти, результати яких можуть бути перезараховані: тематичні удосконалення, вебінари, курси, стажування, практики, тренінги, майстер-класи (ворк-шопи), організовані на платформах «Prometheus», «Coursera», закладів вищої освіти та офіційних провайдерів БПР, визнаних МОЗ України, участь у наукових форумах та конференціях, публікації у фахових наукових виданнях та виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» та «Web of Science». Тематика вказаних заходів та активності повинна відповідати змісту робочої програми (тематичні плани лекцій та практичних/семінарських занять).

Процедура визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті проводиться комісійно. Для цього здобувач вищої освіти не пізніше 30 календарних днів до завершення семестру (в якому вивчається навчальна дисципліна, щодо якої бажає провести перезарахування результатів навчання) подає до деканату факультету відповідну заяву та документи, які підтверджують факт отримання неформальної освіти (сертифікат, посвідчення, свідоцтво, освітні програми тощо). Відповідно до отриманої заяви деканат утворює предметну

комісію у складі гаранта освітньої програми, завідувача відповідної профільної кафедри та науково-педагогічних працівників, які викладають відповідну навчальну дисципліну. Комісія формує висновок щодо обсягів кредитів ЄКТС, можливих для перезарахування та надає його керівництву факультету та на профільну кафедру, відповідно до Положення про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Підсумковий модуль № 1. «Хвороби слизової оболонки порожнини рота, класифікації, особливості обстеження хворих з ураженнями СОПР. Травматичні, вірусні та бактеріальні стоматити».

Тема 1. Анатомо-фізіологічні, гістологічні особливості слизової оболонки порожнини рота (СОПР) та червоної кайми губ. Захисні фактори. Слина, її склад і фізіологічна роль.

Тема 2. Класифікації захворювань слизової оболонки порожнини рота (М.Ф. Данилевський, П.Т. Максименко, МКХ-10). План написання академічної історії хвороби.

Тема 3. Особливості обстеження пацієнтів із захворюваннями СОПР. Основні та додаткові методи обстеження хворих.

Тема 4. Патологічні процеси, що виникають на СОПР та патанатомічні зміни епітелію при захворюваннях СОПР. Первинні та вторинні елементи ураження.

Тема 5. Травматичні ураження слизової оболонки порожнини рота. Механічні, хімічні та фізичні травми СОПР. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.

Тема 6. Лейкоплакія СОПР. Класифікація. Етіологія, патогенез, клініка, патанатомія, діагностика, лікування, профілактика.

Тема 7. Аутоінфекційні стоматити. Гострий та хронічний катаральний стоматит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.

Тема 8. Гострий та хронічний виразково-некротичний стоматит. Ангіна Симановського-Венсана. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.

Тема 9. Грибкові ураження слизової оболонки порожнини рота. Класифікація. Гострий псевдомембранозний і атрофічний кандидоз СОПР. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.

Тема 10. Грибкові ураження слизової оболонки порожнини рота. Хронічний гіперпластичний і атрофічний кандидоз СОПР. Клініка, діагностика, лікування та профілактика.

Тема 11. Герпетичні ураження СОПР. Гострий герпетичний стоматит. Хронічний рецидивуючий герпес. Герпетична ангіна. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.

Тема 12. Оперізуючий лишай. Синдром Рамсея-Ханта. Дитяча рожеола. Інфекційний мононуклеоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.

Тема 13. Кір, грип, ящур, вірусні бородавки. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика, лікування. Тактика лікаря-стоматолога.

Тема 14. ВІЛ-інфекція. Етіологія, патогенез. Прояви у порожнині рота, діагностика. Лікування та профілактика. Тактика лікаря-стоматолога.

Тема 15. Дифтерія, скарлатина. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика, лікування та профілактика.

Тема 16. Туберкульоз. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика. Лікування та профілактика. Тактика лікаря-стоматолога.

Тема 17. Сифіліс. Гонорея. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика. Лікування та профілактика. Тактика лікаря-стоматолога.

Тема 18. Підсумковий модульний контроль №1.

Підсумковий модуль № 2. «Зміни СОПР при соматичних захворюваннях, алергічних ураженнях та екзогенних інтоксикаціях. Тактика лікаря-стоматолога. Хвороби язика та губ. Передракові захворювання СОПР та червоної кайми губ».

Тема 19. Зміни СОПР при хворобах травного каналу (виразкова хвороба, гастрити, ентерити, коліти, хронічний гепатит). Тактика лікаря-стоматолога.

- Тема 20.** Зміни СОПР при хворобах серцево-судинної системи (недостатність кровообігу, артеріальна гіпертензія). Хвороба Рандю—Ослера. Тактика лікаря-стоматолога.
- Тема 21.** Зміни СОПР при захворюваннях ендокринної системи (акромегалія, хвороба Іценко-Кушінга, цукровий діабет, синдром Гріншпана, мікседема). Ксеростомія. Тактика лікаря-стоматолога.
- Тема 22.** Прояви захворювань сполучної тканини та нервової системи у порожнині рота (глосодія, ексfolіативний хейліт), діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
- Тема 23.** Зміни СОПР при захворюваннях крові і кровотворних органів. Лейкемії. Агранулоцитоз. Тактика лікаря-стоматолога.
- Тема 24.** Зміни СОПР при захворюваннях крові і кровотворних органів. Анемії. Хвороба Вакеза. Хвороба Верльгофа, гемофілія. Тактика лікаря-стоматолога.
- Тема 25.** Зміни СОПР при гіпо- та авітамінозах А, С. Тактика лікаря-стоматолога.
- Тема 26.** Зміни СОПР при гіпо- та авітамінозах групи В та РР. Тактика лікаря-стоматолога.
- Тема 27.** Алергічні реакції. Етіологія, патогенез. Анафілактичний шок. набряк Квінке. Хвороба Шенлейна — Геноха. Причини виникнення, клінічні прояви, надання екстреної допомоги. Алергічні медикаментозні стоматити. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
- Тема 28.** Багатоформна ексудативна еритема. Синдроми Стівенса-Джонсона і Лайела. Етіологія, патогенез, форми, клінічні прояви, діагностика, лікування та профілактика.
- Тема 29.** Хронічний рецидивуючий афтозний стоматит. Клініко-морфологічні форми. Афтози. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
- Тема 30.** Зміни СОПР при дерматозах з аутоімунним компонентом. Пухирчатка, класифікація. Акантолітична пухирчатка, етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
- Тема 31.** Зміни СОПР при дерматозах з аутоімунним компонентом. Неакантолітична пухирчатка. Герпетиформний дерматит Дюринга. Червоний вовчак. Класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
- Тема 32.** Зміни СОПР при дерматозах з аутоімунним компонентом. Червоний плоский лишай. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
- Тема 33.** Первинні глосити. Десквамативний, ромбоподібний та атрофічний глосит. Складчастий та волосатий язик. Клініка, діагностика, лікування та профілактика
- Тема 34.** Неврогенні захворювання язика. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика
- Тема 35.** Хейліти. Самостійні захворювання губ: ексfolіативний, метеорологічний, актинічний, контактний алергічний, гландулярний, лімфедематозний хейліт, хронічні тріщини губ. Етіологія, клініка, діагностика, лікування та профілактика
- Тема 36.** Симптоматичні хейліти (екзематозний, atopічний і постпроменеувий) і синдроми (Мелькерсона-Розенталя, Мішера, Айриса, Пуенте-Асеведо, Фолькмана). Етіологія, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
- Тема 37.** Передракові захворювання. Класифікація передраків слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Облігатні та факультативні передраки слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
- Тема 38.** Зміни СОПР при екзогенних інтоксикаціях. Діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
- Тема 39.** Підсумковий контроль практичних навичок. Захист академічної історії хвороби.
- Тема 40.** Підсумковий модульний контроль № 2.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Форма навчання:			
	Усього	у тому числі		
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні
Х-й семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Анатомо-фізіологічні, гістологічні особливості слизової оболонки порожнини рота (СОПР) та червоної кайми губ. Захисні фактори. Слина, її склад і фізіологічна роль.	5	2	2	1
Тема 2. Класифікації захворювань слизової оболонки порожнини рота (М.Ф. Данилевський, П.Т. Максименко, МКХ-10). План написання академічної історії хвороби.	3		2	1
Тема 3. Особливості обстеження пацієнтів із захворюваннями СОПР. Основні та додаткові методи обстеження хворих.	3		2	1
Тема 4. Патологічні процеси, що виникають на СОПР та патанатомічні зміни епітелію при захворюваннях СОПР. Первинні та вторинні елементи ураження.	3		2	1
Тема 5. Травматичні ураження слизової оболонки порожнини рота. Механічні, хімічні та фізичні травми СОПР. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	5	2	2	1
Тема 6. Лейкоплакія СОПР. Класифікація. Етіологія, патогенез, клініка, патанатомія, діагностика, лікування, профілактика.	3		2	1
Тема 7. Аутоінфекційні стоматити. Гострий та хронічний катаральний стоматит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.	5	2	2	1
Тема 8. Гострий та хронічний виразково-некротичний стоматит. Ангіна Симановського-Венсана. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.	3		2	1

Тема 9. Грибкові ураження слизової оболонки порожнини рота. Класифікація. Гострий псевдомембранозний і атрофічний кандидоз СОПР. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	5	2	2		1
Тема 10. Грибкові ураження слизової оболонки порожнини рота. Хронічний гіперпластичний і атрофічний кандидоз СОПР. Клініка, діагностика, лікування та профілактика.	3		2		1
Тема 11. Герпетичні ураження СОПР. Гострий герпетичний стоматит. Хронічний рецидивуючий герпес. Герпетична ангіна. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.	5	2	2		1
Тема 12. Оперізуючий лишай. Синдром Рамсея-Ханта. Дитяча розеола. Інфекційний мононуклеоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.	4		2		2
Тема 13. Кір, грип, ящур, вірусні бородавки. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика, лікування. Тактика лікаря-стоматолога.	4		2		2
Тема 14. ВІЛ-інфекція. Етіологія, патогенез. Прояви у порожнині рота, діагностика. Лікування та профілактика. Тактика лікаря-стоматолога.	4		2		2
Тема 15. Дифтерія, скарлатина. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика, лікування та профілактика.	4		2		2
Тема 16. Туберкульоз. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика. Лікування та профілактика. Тактика лікаря-стоматолога.	4		2		2
Тема 17. Сифіліс. Гонорея. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика. Лікування та профілактика. Тактика лікаря-стоматолога.	4		2		2
Тема 18. Підсумковий модульний контроль №1.	4		2		2
Разом за модуль 1	71	10	36		25
Модуль 2					
Тема 19. Зміни СОПР при хворобах травного каналу (виразкова хвороба, гастрити, ентерити, коліти, хронічний гепатит). Тактика лікаря-стоматолога.	5	2	2		1

Тема 20. Зміни СОПР при хворобах серцево-судинної системи (недостатність кровообігу, артеріальна гіпертензія). Хвороба Рандію—Ослера. Тактика лікаря-стоматолога.	5	2	2		1
Тема 21. Зміни СОПР при захворюваннях ендокринної системи (акромегалія, хвороба Іценко-Кушінга, цукровий діабет, синдром Гріншпана, мікседема). Ксеростомія. Тактика лікаря-стоматолога.	3		2		1
Тема 22. Прояви захворювань сполучної тканини та нервової системи у порожнині рота (глосидинія, ексfolіативний хейліт), діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.	3		2		1
Тема 23. Зміни СОПР при захворюваннях крові і кровотворних органів. Лейкемії. Агранулоцитоз. Тактика лікаря-стоматолога.	3		2		1
Тема 24. Зміни СОПР при захворюваннях крові і кровотворних органів. Анемії. Хвороба Вакеза. Хвороба Верльгофа, гемофілія. Тактика лікаря-стоматолога.	3		2		1
Тема 25. Зміни СОПР при гіпо- та авітамінозах А, С. Тактика лікаря-стоматолога.	3		2		1
Тема 26. Зміни СОПР при гіпо- та авітамінозах групи В та РР. Тактика лікаря-стоматолога.	3		2		1
Тема 27. Алергічні реакції. Етіологія, патогенез. Анафілактичний шок. набряк Квінке. Хвороба Шенлейна — Геноха. Причини виникнення, клінічні прояви, надання екстреної допомоги. Алергічні медикаментозні стоматити. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	3		2		1
Тема 28. Багатоформна ексудативна еритема. Синдроми Стівенса-Джонсона і Лайела. Етіологія, патогенез, форми, клінічні прояви, діагностика, лікування та профілактика.	3		2		1
Тема 29. Хронічний рецидивуючий афтозний стоматит. Клініко-морфологічні форми. Афтози. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	3		2		1
Тема 30. Зміни СОПР при дерматозах з аутоіммунним компонентом. Пухирчатка, класифікація. Акантолітична пухирчатка, етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.	3		2		1
Тема 31. Зміни СОПР при дерматозах з аутоіммунним компонентом. Неакантолітична пухирчатка. Герпетиформний дерматит Дюринга. Червоний вовчак. Класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.	3		2		1
Тема 32. Зміни СОПР при дерматозах з аутоіммунним компонентом. Червоний плоский лишай. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.	5	2	2		1
Тема 33. Первинні глосити. Десквамативний,	3		2		1

ромбоподібний та атрофічний глосит. Складчастий та волосатий язик. Клініка, діагностика, лікування та профілактика					
Тема 34. Неврогенні захворювання язика. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика	3		2		1
Тема 35. Хейліти. Самостійні захворювання губ: ексфолювативний, метеорологічний, актинічний, контактний алергічний, гландулярний, лімфедематозний хейліт, хронічні тріщини губ. Етіологія, клініка, діагностика, лікування та профілактика	5	2	2		1
Тема 36. Симптоматичні хейліти (екзематозний, атопічний і постпроменевиї) і синдроми (Мелькерсона-Розенталя, Мішера, Айриса, Пуенте-Асеведо, Фолькмана). Етіологія, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	3		2		1
Тема 37. Передракові захворювання. Класифікація передраків слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Облігатні та факультативні передраки слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	5	2	2		1
Тема 38. Зміни СОПР при екзогенних інтоксикаціях. Діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.	4		2		2
Тема 39. Підсумковий контроль практичних навичок. Захист академічної історії хвороби.	4		2		2
Тема 40. Підсумковий модульний контроль № 2.	4		2		2
Разом за модуль 2	79	10	44	0	25
Разом за семестр	150	20	80	0	50
Усього годин	150	20	80	0	50

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять «Захворювання слизової оболонки порожнини рота» 5 курс

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1.	Анатомо-фізіологічні, гістологічні особливості слизової оболонки порожнини рота (СОПР) та червоної кайми губ. Захисні фактори. Слизна, її склад і фізіологічна роль.	2
2.	Класифікації захворювань слизової оболонки порожнини рота (М.Ф. Данилевський, П.Т. Максименко, МКХ-10). План написання академічної історії хвороби.	2
3.	Особливості обстеження пацієнтів із захворюваннями СОПР. Основні та додаткові методи обстеження хворих.	2
4.	Патологічні процеси, що виникають на СОПР та патанатомічні зміни епітелію при захворюваннях СОПР. Первинні та вторинні елементи ураження.	2

5.	Травматичні ураження слизової оболонки порожнини рота. Механічні, хімічні та фізичні травми СОПР. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	2
6.	Лейкоплакія СОПР. Класифікація. Етіологія, патогенез, клініка, патанатомія, діагностика, лікування, профілактика.	2
7.	Аутоінфекційні стоматити. Гострий та хронічний катаральний стоматит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.	2
8.	Гострий та хронічний виразково-некротичний стоматит. Ангіна Симановського-Венсана. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.	2
9.	Грибкові ураження слизової оболонки порожнини рота. Класифікація. Гострий псевдомембранозний і атрофічний кандидоз СОПР. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	2
10.	Грибкові ураження слизової оболонки порожнини рота. Хронічний гіперпластичний і атрофічний кандидоз СОПР. Клініка, діагностика, лікування та профілактика.	2
11.	Герпетичні ураження СОПР. Гострий герпетичний стоматит. Хронічний рецидивуючий герпес. Герпетична ангіна. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.	2
12.	Оперізуючий лишай. Синдром Рамсея-Ханта. Дитяча розеола. Інфекційний мононуклеоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.	2
13.	Кір, грип, ящур, вірусні бородавки. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика, лікування. Тактика лікаря-стоматолога.	2
14.	ВІЛ-інфекція. Етіологія, патогенез. Прояви у порожнині рота, діагностика. Лікування та профілактика. Тактика лікаря-стоматолога.	2
15.	Дифтерія, скарлатина. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика, лікування та профілактика.	2
16.	Туберкульоз. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика. Лікування та профілактика. Тактика лікаря-стоматолога.	2
17.	Сифіліс. Гонорея. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика. Лікування та профілактика. Тактика лікаря-стоматолога.	2
18.	Підсумковий модульний контроль №1.	2
19.	Зміни СОПР при хворобах травного каналу (виразкова хвороба, гастрити, ентерити, коліти, хронічний гепатит). Тактика лікаря-стоматолога.	2
20.	Зміни СОПР при хворобах серцево-судинної системи (недостатність кровообігу, артеріальна гіпертензія). Хвороба Рандю—Ослера. Тактика лікаря-стоматолога.	2
21.	Зміни СОПР при захворюваннях ендокринної системи (акромегалія, хвороба Іценко-Кушінга, цукровий діабет, синдром Гріншпана, мікседема). Ксеростомія. Тактика лікаря-стоматолога.	2
22.	Прояви захворювань сполучної тканини та нервової системи у порожнині рота (глосодинія, ексfolіативний хейліт), діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.	2
23.	Зміни СОПР при захворюваннях крові і кровотворних органів. Лейкемії. Агранулоцитоз. Тактика лікаря-стоматолога.	2
24.	Зміни СОПР при захворюваннях крові і кровотворних органів.	2

	Анемії. Хвороба Вакеза. Хвороба Верльгофа, гемофілія. Тактика лікаря-стоматолога.	
25.	Зміни СОПР при гіпо- та авітамінозах А, С. Тактика лікаря-стоматолога.	2
26.	Зміни СОПР при гіпо- та авітамінозах групи В та РР. Тактика лікаря-стоматолога.	2
27.	Алергічні реакції. Етіологія, патогенез. Анафілактичний шок. набряк Квінке. Хвороба Шенлейна — Геноха. Причини виникнення, клінічні прояви, надання екстреної допомоги. Алергічні медикаментозні стоматити. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	2
28.	Багатоформна ексудативна еритема. Синдроми Стівенса-Джонсона і Лайела. Етіологія, патогенез, форми, клінічні прояви, діагностика, лікування та профілактика.	2
29.	Хронічний рецидивуючий афтозний стоматит. Клініко-морфологічні форми. Афтози. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	2
30.	Зміни СОПР при дерматозах з аутоімунним компонентом. Пухирчатка, класифікація. Акантолітична пухирчатка, етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.	2
31.	Зміни СОПР при дерматозах з аутоімунним компонентом. Неакантолітична пухирчатка. Герпетиформний дерматит Дюринга. Червоний вовчак. Класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.	2
32.	Зміни СОПР при дерматозах з аутоімунним компонентом. Червоний плоский лишай. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.	2
33.	Первинні глосити. Десквамативний, ромбоподібний та атрофічний глосит. Складчастий та волосатий язик. Клініка, діагностика, лікування та профілактика	2
34.	Неврогенні захворювання язика. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика	2
35.	Хейліти. Самостійні захворювання губ: ексfolіативний, метеорологічний, актинічний, контактний алергічний, glandулярний, лімфедематозний хейліт, хронічні тріщини губ. Етіологія, клініка, діагностика, лікування та профілактика	2
36.	Симптоматичні хейліти (екзематозний, атопічний і постпроменевий) і синдроми (Мелькерсона-Розенталя, Мішера, Айрися, Пуенте-Асеведо, Фолькмана). Етіологія, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	2
37.	Передракові захворювання. Класифікація передраків слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Облігатні та факультативні передраки слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	2
38.	Зміни СОПР при екзогенних інтоксикаціях. Діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.	2
39.	Підсумковий контроль практичних навичок. Захист академічної історії хвороби.	2
40.	Підсумковий модульний контроль № 2.	2
	Разом	80

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

X семестр		
№ з/п	Тема лекції	Кількість годин
1.	Слизова оболонка порожнини рота (СОПР). Будова та функції. Патологічні процеси, що виникають на СОПР. Первинні та вторинні елементи ураження. Систематика захворювань СОПР. Особливості обстеження пацієнтів із захворюваннями СОПР.	2
2.	Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика травматичних уражень СОПР.	2
3.	Аутоінфекційні стоматити. Катаральний та виразко-некротичний стоматит. Грибкові ураження слизової оболонки порожнини рота. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.	2
4.	Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика вірусних захворювань, що проявляються у щелепно-лицевій ділянці: гострий герпетичний стоматит, хронічний рецидивуючий герпес, оперізуючий лишай, інфекційний мононуклеоз, кір, грип, ящур, ВІЛ-інфекція.	2
5.	Етіологія, патогенез, клініка, діагностика бактеріальних інфекцій: дифтерія, скарлатина, туберкульоз, сифіліс і гонорея, їх прояви у щелепно-лицевій ділянці. Тактика лікаря-стоматолога.	2
6.	Прояви захворювань травного каналу, серцево-судинної, ендокринної систем, захворювань крові та кровотворних органів і гіпо- та авітамінозів у порожнині рота, їх діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.	2
7.	Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика алергічних захворювань та реакцій із проявом у щелепно-лицевій ділянці.	2
8.	Зміни СОПР при дерматозах з аутоімунним компонентом. Пухирчатка, червоний вовчак, червоний плоский лишай, класифікації. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.	2
9.	Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика захворювань язика і губ	2
10.	Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, диспансеризація та профілактика передракових захворювань червоної кайми губ та СОПР.	2
Разом		20

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
X семестр		

1	Підготовка до практичних занять, підготовка та опрацювання практичних навичок, з них:	28
1.1	- підготовка до контролю засвоєння тем змістових модулів – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок;	
1.2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:	
	- Ураження слизової оболонки порожнини рота при променевої хворобі.	2
	- Гострий афтозний стоматит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.	2
	- Загальні методичні підходи до лікування захворювань СОПР. Засоби загальної та місцевої терапії хвороб СОПР.	2
	- Використання фізичних факторів в діагностиці і лікуванні хвороб слизової оболонки порожнини рота.	2
	- Стоматогенна хроніоінтоксикація. Етіологія. Патогенез. Клініка, діагностика, лікування та профілактика стоматогенної хроніоінтоксикації.	2
	- Написання академічної історії хвороби.	8
1.3	- підготовка до підсумкового модульного контролю.	4
	Всього за X семестр	50

6.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

- а) Використання орієнтовних карт, для організації самостійної роботи з метою :
- оволодіння індивідуальними прийомами переробки великих обсягів інформації з терапевтичної стоматології ;
 - опанування універсальними прийомами структурування матеріалу ;
 - визначення логічних зв'язків між елементами теоретичної інформації;
 - орієнтування на конкретні форми фіксації результатів;
- б) самостійний пошук нових даних про підходи до лікування патологій твердих тканин зуба, а також пульпіту та періодонтиту;
- в) використання експериментальних лабораторних методів дослідження з матеріалознавства в терапевтичній стоматології;
- г) науково-дослідна робота студента.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Перелік теоретичних питань до модуля № 1

«Хвороби слизової оболонки порожнини рота, класифікації, особливості обстеження хворих з ураженнями СОПР. Травматичні, вірусні та бактеріальні стоматити».

1. Хвороби слизової оболонки порожнини рота. Класифікація. Роль зовнішніх і внутрішніх факторів в етіології та патогенезі.
2. Вплив спиртних напоїв та паління на виникнення, розвиток, перебіг захворювань слизової оболонки порожнини рота.
3. Первинні стоматити, що викликані дією механічного, хімічного та фізичного фактора. Причини, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
4. Лейкоплакія. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
5. Зміни слизової оболонки порожнини рота при променевої терапії новоутворень щелепно-лицевої ділянки. Лікування, профілактика.
6. Катаральний стоматит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.

7. Герпетичні ураження червоної кайми губ і слизової оболонки порожнини рота у дорослих. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
8. Гострий афтозний стоматит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
9. Виразковий стоматит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
10. Кандидоз слизової оболонки порожнини рота. Причини. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
11. Ураження слизової оболонки порожнини рота при ВІЛ-інфекції і СНІДі. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.
12. Ураження слизової оболонки порожнини рота при грипі, інфекційному моноклеозі, ящури, оперізуєчому лишаї. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.
13. Прояви сифілісу в порожнині рота. Діагностика, диференційна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
14. Прояви туберкульозу в порожнині рота. Діагностика, диференційна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
15. Гонорея. Етіологія, патогенез, прояви на слизовій оболонці порожнини рота. Діагностика, диференційна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.

Перелік практичних завдань до модуля № 1

«Хвороби слизової оболонки порожнини рота, класифікації, особливості обстеження хворих з ураженнями СОПР. Травматичні, вірусні та бактеріальні стоматити».

1. Провести клінічне обстеження хворого з патологією слизової оболонки порожнини рота.
2. Провести оцінку стану гігієни порожнини рота.
3. Оформити історію хвороби, скласти план обстеження та лікування хворого.
4. Виконати забір матеріалу для цитологічного і бактеріологічного досліджень.
5. Виписати направлення на алергологічне обстеження хворого.
6. Тест на виявлення симптому Нікольського та його виконання у декількох варіаціях.
7. Клінічні тести на виявлення туберкульозу (симптом Поспелова, симптом “яблучного желе”).
8. Проаналізувати результати цитологічного, гістологічного, бактеріологічного дослідження пацієнта, клінічного аналізу крові, сечі, біохімічного аналізу крові на вміст глюкози.
9. Виконати аплікаційне, інфільтраційне, провідникове знеболення та електрознеболення.
10. Провести іригацію, інстиляцію та аплікацію лікарських засобів.
11. Виписати рецепти медикаментозних засобів і призначити фізіотерапевтичне лікування.
12. Дати рекомендації щодо особливостей гігієни порожнини рота у пацієнтів із захворюваннями СОПР.

Перелік теоретичних питань до модуля № 2

«Зміни СОПР при соматичних захворюваннях, алергічних ураженнях та екзогенних інтоксикаціях. Тактика лікаря-стоматолога. Хвороби язика та губ. Передракові захворювання СОПР та червоної кайми губ».

1. Ураження слизової оболонки порожнини рота при патології серцево-судинної системи. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
2. Ураження слизової оболонки порожнини рота при патології травного каналу. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
3. Ураження слизової оболонки порожнини рота при патології ендокринної системи. Клініка, діагностика, лікування.
4. Ураження слизової оболонки порожнини рота при гіпо- та авітамінозах. Причини. Клінічні прояви, лікування, профілактика.
5. Ураження слизової оболонки порожнини рота при лейкозі, агранулоцитозі. Діагностика, диференційна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
6. Прояви перніціозної анемії в порожнині рота. Діагностика, диференційна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
7. Пухирчатка. Її прояви в порожнині рота. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

8. Червоний плесканий лишай. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
9. Червоний вовчак. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
10. Алергічні стоматити. Діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
11. Хронічний рецидивуючий афтозний стоматит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
12. Багатоформна ексудативна еритема. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
13. Прояви інтоксикацій солями важких металів у порожнині рота. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
14. Анафілактичний шок. Діагностика. Надання невідкладної допомоги при анафілактичному шоці.
15. набряк Квінке. Клінічні прояви. Надання невідкладної допомоги.
16. Первинні глосити. Десквамативний та ромбоподібний глосити. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, лікування.
17. складчастий та волосатий язик. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, лікування.
18. Глосалгія, глосодинія. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
19. Ексфолювативний хейліт. Етіологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
20. Гландулярний хейліт. Етіологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
21. Актинічний хейліт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
22. Екзематозний хейліт. Етіологія, клініка, діагностика, лікування.
23. Передракові захворювання слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Класифікація.
24. Абразивний преканцерозний хейліт Манганотті. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
25. Стоматогенна хроніоінтоксикація. Поняття. Теорії виникнення, патогенез.
26. Діагностика стоматогенної хроніоінфекції та хроніоінтоксикації.
27. Клініка стоматогенної хроніоінфекції та хроніоінтоксикації.
28. Лікування і профілактика стоматогенної хроніоінфекції та хроніоінтоксикації.

Перелік практичних завдань до модуля № 2

«Зміни СОПР при соматичних захворюваннях, алергічних ураженнях та екзогенних інтоксикаціях. Тактика лікаря-стоматолога. Хвороби язика та губ. Передракові захворювання СОПР та червоної кайми губ».

1. Працювати стоматологічним обладнанням та інструментами, вміти їх стерилізувати.
2. Оформити звітно-облікову документацію стоматолога, аналізувати кількісні та якісні показники роботи лікаря-стоматолога на терапевтичному прийомі.
3. Провести клінічне обстеження хворого з патологією слизової оболонки порожнини рота; правильно оформити історію хвороби, скласти план обстеження та лікування хворого.
4. Визначити і оцінити індекси гігієни порожнини рота і оцінити їх.
5. Взяти матеріал для цитологічного і бактеріологічного досліджень.
6. Аналізувати результати цитологічного, гістологічного, бактеріологічного дослідження пацієнта, клінічного та біохімічного аналізу крові, сечі.
7. Проводити іригацію та апликацію лікарських засобів.
8. Виписати рецепти медикаментозних засобів і призначити фізіотерапевтичне лікування.
9. Дати рекомендації щодо гігієни порожнини рота

ЗАХВОРЮВАННЯ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ПОРОЖНИНИ РОТА ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ЗАЛІКУ

1. Хвороби слизової оболонки порожнини рота. Класифікація. Роль зовнішніх та внутрішніх

- факторів в етіології та патогенезі.
2. Вплив спиртних напоїв та паління на виникнення, розвиток, перебіг захворювань слизової оболонки порожнини рота.
 3. Первинні стоматити, викликані внаслідок механічної, хімічної та фізичної травми. Причини, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
 4. Зміни слизової оболонки порожнини рота при променевої терапії новоутворень щелепно-лицевої ділянки. Лікування, профілактика.
 5. Катаральний стоматит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
 6. Герпетичні ураження червоної кайми губ і слизової оболонки порожнини рота у дорослих. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
 7. Гострий афтозний стоматит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
 8. Аутоінфекційний виразковий стоматит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
 9. Хронічний рецидивний афтозний стоматит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 10. Ураження слизової оболонки порожнини рота при патології серцево-судинної системи. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 11. Ураження слизової оболонки рота при гіпо- та авітамінозах. Причини. Клінічні прояви, лікування, профілактика.
 12. Ураження слизової оболонки порожнини рота при лейкозі, агранулоцитозі. Діагностика, диференційна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
 13. Прояви перніціозної анемії в порожнині рота. Діагностика, диференційна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
 14. Алергічні стоматити. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 15. Методика постановки та оцінки алергічних проб. Їх значення для діагностики медикаментозної алергії.
 16. Кандидоз слизової оболонки порожнини рота. Причини. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 17. Прояви інтоксикації солями важких металів у порожнині рота. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
 18. Глосалгія, глосодинія. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
 19. Ураження слизової оболонки порожнини рота при патології травного каналу. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 20. Багатоформна ексудативна еритема. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 21. Пухирчатка. Її прояви в порожнині рота. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 22. Червоний плоский лишай. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 23. Червоний вовчак. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 24. Прояви сифілісу в порожнині рота. Діагностика, диференційна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
 25. Прояви туберкульозу в порожнині рота. Діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 26. Ексфолиативний хейліт. Етіологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 27. Гландулярний хейліт. Етіологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 28. Актинічний хейліт. Етіологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 29. Екзематозний хейліт. Етіологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
 30. Передракові захворювання слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
 31. Абразивний преанцерозний хейліт Манганотті. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
 32. Лейкоплакія. Етіологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
 33. Десквамативний і ромбоподібний глосит. Етіологія, клініка, діагностика, диференційна

діагностика, лікування.

34. Ураження слизової оболонки порожнини рота при ВІЛ-інфекції і СНІДі. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ЯКИМИ ПОВИННІ ВОЛОДІТИ СТУДЕНТИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ 5 – ГО КУРСУ ЗГІДНО ОСВІТНЬО – КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ

1. Обладнати стоматологічний кабінет і забезпечити його функціонування з дотриманням основ ергономіки в стоматології.
2. Працювати стоматологічним обладнанням та інструментами, вміти їх стерилізувати.
3. Оформити звітно-облікову документацію стоматолога, аналізувати кількісні та якісні показники роботи лікаря на терапевтичному прийомі.
4. Провести клінічне обстеження хворого з патологією зубів, правильно оформити історію хвороби, скласти план обстеження і лікування хворого.
5. Провести додаткові методи обстеження пацієнта та вміти їх оцінити.
6. Вміти аналізувати рентгенограми зубів.
7. Виконати аплікаційне, інфільтраційне, провідникове та електрознеболення.
8. Виконати забір матеріалу для бактеріологічного дослідження.
9. Виконати забір матеріалу для цитологічного дослідження.
10. Оформити направлення на обстеження алергологічного статусу.
11. Вміти аналізувати отримані результати лабораторного дослідження.
12. Методика проведення проби Шиллера-Писарева.
13. Провести пробу Роттера.
14. Провести діаскопію.
15. Провести люмінесцентне дослідження та проаналізувати отримані результати.
16. Вміти визначати електричні потенціали в порожнині рота за допомогою мікрогальванометра та трактувати результати.
17. Провести стоматоскопію та проаналізувати результати.
18. Надати допомогу хворому при непритомності, колапсі.
19. Надати допомогу хворому при набряку Квінке, анафілактичному шоці.
20. Вміти провести штучне дихання та непрямий масаж серця.
21. Виписати рецепти медикаментів та призначити фізіотерапевтичне лікування.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Технічні засоби:

1. запитання I-III рівнів складності;
2. тести II-III рівнів складності;
3. задачі II-III рівнів складності;
4. професійні алгоритми;
5. таблиці, слайди, планшети;
6. навчальні альбоми;
7. орієнтовні карти для самостійної роботи з літературою;
8. рекомендована література

Обладнання:

1. фантоми;
2. атласні зображення уражень слизової оболонки;
3. матеріали для нанесення на слизову оболонку;
4. стоматологічний інструментарій

Програмне забезпечення (Clinic Cards, Dental Simulator та ін.)

Платформа для дистанційного навчання E-learn.uzhnu.edu.ua

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Терапевтична стоматологія: підручник у 4т.-Т.4.Захворювання слизової оболонки порожнини рота /М.Ф.Данилевський,А.В.Борисенко, О.Ф. Несин та ін. – Вид.2-ВСВ “Медицина”, 2021. – 640с.
2. Збірник алгоритмів виконання практичних навичок при проведенні атестації випускників за спеціальністю “Стоматологія” Навчальний посібник; М.М.Рожко, Г.М.Ерстенюк, О.В. Бугерчук та ін. – Івано-Франківськ: Видавництво ІФНМУ, 2020. – 356 с.
3. Стоматологічні захворювання: терапевтична стоматологія: підручник / А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко, Л.В. Линовицька та ін.; за ред. А.В. Борисенка. – К. : ВСВ “Медицина”, 2017. – 664 с.

Допоміжна література

1. Виробнича практика з терапевтичної стоматології для студентів IV курсу: навчальний посібник К.: «Центр учбової літератури» / Т. О. Петрушанко, А. К. Ніколішин, Н. М. Іленко, Е. В. Ніколішина, І. О. Іваницький, 2018. – 288 с.
2. Губи та їх захворювання: навчальний посібник, / О.В. Рибалов, Т.О. Петрушанко, І.Ю. Литовченко. – Полтава, 2018. – 135 с.
3. Клінічний практикум із терапевтичної стоматології: навчальний посібник К.: «Центр учбової літератури» / Т.О. Петрушанко, Л.Й. Островська, 2019. – 260 с.
4. Diseases of the lips: manual / O.V. Rybalov T.A. Petrushanko I.Yu.Litovchenk. – Poltava 2019. - 276 p.
5. Застосування сучасних методів діагностики у практиці оральної хірургії: навчальний посібник / Д.С. Аветіков, М.Г. Скікевич, К.П. Локес, О.М. Бойченко. – Полтава, 2018. – 122 с.
6. Ендокринологія у стоматологічній практиці: навчальний посібник, Видавець Говоров С.В./За ред. А. К. Ніколішин, Л.Є. Бобирьова. – Полтава, 2021. – 176 с.
7. Endocrinology in dental practice: textbook, Published by S.V. Novorov, Poltava, 2021. – 176 p. Edited by A.K. Nikolishin I. Ya. Bobyрева.
8. Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології: навчально-методичний посібник. О. Іваницька, К. Локес, Д. Аветіков, І. Іваницька. – Полтава, 2023. – 147 с.
9. Додаткові методи обстеження у стоматології: навчальний посібник [Гасюк Н.В., Черняк В.В., Клітинська О.В., Бородач В.О. та ін.]. – Тернопіль, 2017. –120 с.
10. Батіг В.М. Систематизоване викладення змісту навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія». Навчальний посібник. / В.М.Батіг, В.І.Струк. – Чернівці, 2016. – 227 с.
11. Внутрішня медицина: підручник Вінниця: Нова книга, К.О.Бобкович, Є.І. Дзись, В.М.Жебель, Т.О.Петрушанко та ін. / за ред. проф. М.С. Расіна Іваницький І.О., 2019. – 328 с.
12. Левків, М. О. Застосування кейс-методу у фаховій підготовці студентів- іноземців на кафедрі терапевтичної стоматології. Медична освіта, (3), 2016. – 71-74 с.
13. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник Вінниця: Нова книга, К.О.Бобкович, Є.І. Дзись, В.М.Жебель, Т.О.Петрушанко та ін. / за ред. проф. М.С. Расіна, 2019. – 208 с.
14. Клінічна фармакологія та фармакокінетика в стоматології: Навчальний посібник / І.П. Мазур, М.Ф. Хайтович, Л.І. Голопиho. – К. : ВСВ “Медицина”, 2018. – 376 с. + 6 с. кольор. вкл.
15. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: навч. посіб./ І.М.Скрипник, П.М.Скрипников, Л.Я.Богашова, О.Ф.Гопко. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – 224 с.
16. Петрушанко Т.О. Вірусні інфекції, прояви в щелепно-лицевій ділянці, фармакотерапія та профілактика: навчальний посібник / Т.О. Петрушанко, С.Ю. Чечотіна, Т.Д. Бублій. – Полтава, 2013. – 170 с.
17. Пропедевтика терапевтичної стоматології [Текст]: підруч. для студ. стом. факул. вищ. навч. закл. МОЗ України / Марченко І.Я., Назаренко З.Ю., Павленко С.А. та ін.; під заг. ред. Ткаченко І.М.; ВДНЗУ «УМСА» – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2016. – 439 с.
18. Методичні рекомендації для студентів 5-го курсу з дисципліни «Терапевтична стоматологія» / укл.: Гончарук-Хомин М.Ю., Богдан О.М. – Ужгород: 2023. –369 с.

19. Навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології для студентів 5-го курсу стоматологічного факультету Терапевтична стоматологія: Захворювання слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ / укл.: Богдан О.М., Богдан І.М., Гончарук-Хомин М.Ю. – Ужгород: 2023. – 270 с.
20. Навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології для студентів 5-го курсу стоматологічного факультету Терапевтична стоматологія: Патологія пародонту та СОПР / укл. Гончарук-Хомин М.Ю., Ньорба-Бобиков М.М. – Ужгород: 2023 – 181 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Електронний ресурс: <https://nmuofficial.com/files/kaf88/books/danilevsky-terstom-tom2.pdf>
2. Електронний ресурс: <http://surl.li/qfelx>
3. Електронний ресурс: <http://surl.li/qfemc>
4. Електронний ресурс: <https://studfile.net/preview/5752050/>
5. Електронний ресурс: https://www.google.com.ua/books/edition/Невідкладні_стани_на/VXgTEAA_AQBAJ?hl=uk&gbpv=1
6. Електронний ресурс: <https://www.scribd.com/document/484812937/Данилевський-Захворювання-СОПР-pdf>